

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:
Michel Bussi
NYMPHÉAS NOIRS

Copyright © Presses de la Cité, un département de Place des Éditeurs, 2011.
Translation Copyright © 2018 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-02274-2



Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

MIŠEL BISI

*Crni
lotos*

Prevela Ivana Šugić

VULKAN
IZDAVAŠTVO

Beograd, 2018.

U znak sećanja na Džeki Lukas

Sa Moneom ne vidimo stvarni svet, samo ga naziremo.

F. Robert-Kempf, *Aurora*, 1908.

Ne! Ne! Nemojmo crnu za Monea! Crno nije boja!

Žorž Klemanso,

kraj pogrebnog sanduka Kloda Monea

(Mišel de Deker, *Klod Mone*, 2009)

Na sledećim stranicama trudio sam se da što tačnije opišem Živerni. Sva mesta postoje, bilo da je reč o hotelu Bodi, Eptskom rukavcu, De Šenvjerovom mlinu, školi u Živerniju, Crkvi Svete Radegunde i groblju, Ulici Kloda Monea, Kraljevom putu, Ostrvu koprive i, naravno, Moneovoj ružičastoj kući ili Jezeru s lokvanjima. Isto važi i za obližnja mesta, kao što je Vernonski muzej, Ruanski muzej lepih umetnosti ili seoce Košerel.

Činjenice o Klodu Moneu su autentične, bilo da se odnose na njegov život, dela ili naslednike. Isto važi i za informacije o drugim impresionističkim slikarima, naročito o Teodoru Robinsonu ili Eženu Mireu.

Krađa slika, koja se ovde pominje, zaista je bila deo tadašnje hronike u štampi...

Sve ostalo sam izmislio.

U selu su živele tri žene.

Prva je bila podla, druga lažljiva, treća sebična.

Selo im se zvalo po lepom imenu za baštu – Živerni.

Prva je živela u velikom mlinu na obali potoka, na Kraljevom putu; druga je stanovala u stanu u potkrovlju iznad škole, u Ulici Blanš Ošede Mone; treća je živela kod majke, u kućici čija se boja sa zidova ljuštila, u Ulici Šato d'Ea.

Nisu bile istih godina. Ni približno. Prva je imala osamdeset i bila je udovica. Ili skoro pa udovica. Druga je imala trideset šest i nikada nije prevarila muža. Bar ne do tada. Treća je uskoro punila jedanaest i bila simpatija svim dečacima u školi. Prva se uvek odevala u crno, druga se šminkala za ljubavnika, treća je vezivala kosu tako da joj se talasa na vetru.

Shvatili ste. Bile su posve različite. Međutim, imale su i nešto zajedničko, jednu tajnu, bar u nekom smislu: sve tri sanjale su da odu. Da, da odu iz Živernija, tog toliko poznatog mesta da i na sam pomen njegovog imena niko ne žali ni da pređe pola sveta samo da bi se na nekoliko sati prošetao njime.

Dobro znate zbog čega. Zbog slikara impresionista.

Prva, najstarija, posedovala je jednu lepu sliku, druga se živo zanimala za umetnike, treća, najmlađa, umela je lepo da crta. Baš lepo.

Čudno je to, otići iz Živernija. Ne mislite li i vi tako? Sve tri su posmatrale selo kao zatvor, veliki i lepi vrt, ali s rešetkama. Kao park u nekom utočištu. Fatamorgana. Sliku koju je nemoguće izvući iz rama. U stvarnosti, treća, najmlađa, tražila je oca. Negde drugde. Druga je tražila ljubav. Prva, najstarija, znala je ponešto o druge dve.

Mišel Bisi

* * *

Ipak, jedanput, na trinaest dana, samo trinaest dana, rešetke parka su se otvorile. Da budemo precizni, od 13. do 25. maja 2010. Rešetke Živernija su se otvorile za njih! Samo za njih, tako su mislile. Međutim, pod surovim uslovima, jer samo je jedna od njih mogla da pobegne, a druge dve moraju umreti. Tako je to bilo.

Tih trinaest dana prošlo je kao pauza u uobičajenom životu. Prebrzo. I surovo. Ta pauza je počela ubistvom prvog dana, a završila se drugim ubistvom poslednjeg dana. Ono što je čudno, policajce je zanimala samo druga žena, najlepša; treća, najneiskusnija, morala je sama da sprovede istragu. Prva, najdiskretnija, mogla je mirno da posmatra sve ostale. Čak i da ubije!

To je trajalo trinaest dana. Dovoljno za bekstvo.

U selu su živele tri žene.

Treća je bila najtalentovanija, druga najlukavija, prva najodlučnija.

Po vašem mišljenju, koja je uspela da pobegne?

Treća, najmlađa, zvala se Faneta Morel; druga se zvala Stefani Dipen; prva, najstarija, to sam bila ja.

PRVA SLIKA
Impresije

PRVI DAN
13. maj 2010.
(Živerni)

Okupljanje

1

Bistra rečna voda boji se u roze u tankim mlazevima, kao kratkotrajna pastelna nijansa koju poprimi voda u kojoj ispiramo četkicu.

„Ne, Neptune!“

Dok otiče, boja se rastvara, hvata se za zelenu s korova kojim su obrale obale, za žutu s korenja na topolama i vrbama. Polako se razvodnjava...

Sviđa mi se.

Osim što crvena ne dolazi s palete koju bi neki slikar možda oprao u reci, već od rascopane glave Žeroma Morvala. Opako rascopanoj. Krv beži iz duboke rane na vrhu glave, čiste, uredne, oprane u Eptskom rukavcu u koji mu je glava zaronjena.

Moj nemački ovčar se približava, njuši. Opet vičem, ovoga puta glasnije: „Ne, Neptune! Ne prilazi!“

Pretpostavljam da im neće dugo trebati da pronađu leš. Iako je tek šest ujutru, neki šetač će sigurno proći, ili pak slikar, neki džoger, skupljač puževa... prolaznik koji će naći leš.

Trudim se da se ne približavam previše. Oslanjam se na štap. Preda mnom je zemlja blatnjava, mnogo je kiše palo poslednjih dana, obale su izgubile čvrstinu. U osamdesetčetvrtoj godini i nemam baš vremena da se igram plivanja, pa ni u smešnom potočiću metar širokom, čija polovina toka se odvaja da bi zalivala Moneove vrtove. Mada, kao da toga više nema, sad kao da postoji podzemni prolaz koji zaliva Jezero s lokvanjima.

„Hajde, Neptune! Idemo dalje!“

Podižem štap ka njemu da bih ga sprečila da uroni njušku u zjapeću rupu na sivom sakou Žeroma Morvala. Druga rana. Pravo u srce.

„Hajmo! Nećemo se ovde zadržavati.“

Bacam poslednji pogled ka perionici, odmah preko potoka, i nastavljam dalje. Ne može se ništa reći, savršeno održavaju put. I najraskošnija stabla posečena su u korenu.

S padina je ošišana trava. Treba reći da nekoliko hiljada turista svakog dana krene tim putem. Tuda prolaze dečja kolica, zatim invalidska, i poneka starica sa štapom. Kao ja!

„Hajde, dođi, Neptune!“

Okrećem se malo dalje, na mestu gde se Eptski rukavac račva na dva dela zatvorena branom i vodopadom. S druge strane se naziru Moneovi vrtovi, lokvanji, japanski most, staklenici... Čudno je to, ja sam ovde rođena 1926. godine, baš godine kad je Klod Mone umro. Tokom godina posle njegove smrti, skoro pedeset godina, vrtovi su bili zatvoreni, zaboravljeni i napušteni. Onda se točak sreće okrenuo i svake godine više desetina hiljada Japanaca, Amerikanaca, Rusa i Australijanaca pređe preko cele Zemljine kugle samo da prošetaju Živernijem. Moneovi vrtovi postali su sveto mesto, meka, katedrala... Uostalom, te hiljade hodočasnika će se uskoro iskrcati.

Gledam na sat. 6:02. Još nekoliko sati predaha.

Idem napred.

Među topolama i ogromnim repusima, statua Kloda Monea me posmatra ozlojeđenim pogledom besnog komšije, lica zaraslog u bradu i glave skrivene pod kapom koja pomalo podseća na slamnati šešir. Postolje od slonovače navodi da je bista otkrivena 2007. godine. Drvena ploča, zakucana pored, pojašnjava da slikar „nadgleda svoju livadu“. Svoju livadu! Polja, od rukavca do Epta, od Epta do Sene, nizovi topola, pošumljeni obronci koji se talasaju kao na slaboj morskoj struji. Čarobna mesta koja je naslikao. Nedodirljiva... Zaštićena lakom, izložena za vek i vekov!

Tačno je da, u šest ujutru, to mesto i dalje daje istu iluziju. Primećujem pred sobom netaknuti prizor sačinjen od polja žita, kukuruza i divljeg maka. Ali neću vas lagati. Moneova livada je, zapravo, sad skoro celog dana, samo jedan običan parking. Odnosno četiri parkinga, da budem precizna, raspoređena oko betonskog stuba kao lokvanj na asfaltu. U ovim godinama mogu to slobodno i da kažem. Dovoljno dugo sam gledala kako se pejzaž menja, godinu za godinom. Moneovo selo danas izgleda kao hipermarket!

Neptun ide za mnom nekoliko metara, zatim se daje u trk, pravo napred, prelazi parking, mokri na drvenu rampu, nastavlja ka polju, ka ušću

Epta u Senu, to parče polja stisnutog među dve reke i odskora prekrštenog, zanimljivo, u Ostrvo kopriwa.

Uzdahnuvši nastavljam put. U ovim godinama sigurno neću trčati za njim. Gledam kako se udaljava pa vraća, kao da me izaziva. Oklevam da ga pozovem. Rano je. Ponovo nestaje među žitom. Tako Neptun sad provodi vreme. Trči sto metara ispred mene! Svi stanovnici Živernija poznaju mog psa, ali ne znaju svi, sigurna sam, da je to moj pas.

Hodam parkingom ka De Šenvjerovom mlinu. Tu ja živim. Volim da se vratim kući pre gužve. De Šenvjerov mlin je najlepša građevina u blizini Moneovih vrtova, jedina izgrađena duž rukavca, no otkad su livadu pretvorili u polje lima i gume, osećam se kao vrsta na tragu izumiranja, koju su strpali u kavez i koju radoznali posetioci dolaze da posmatraju, zagledaju i fotografišu. Na rukavcu je samo četiri mosta s parkinga u selo, od kojih je jedan baš ispred moje kuće. Kao opkoljena sam do šest uveče. Onda se selo ponovo gasi, livadu ostavljaju vrbama, a Klod Mone može opet da otvori svoje bronzane oči a da se ne zakašlje u bradu od izduvnih gasova.

Preda mnom se tad na vetru talasa šuma klasja, belo-zelena i prošarana crvenom od razbacanog divljeg maka. Kad bi neko posmatrao ovaj prizor duž Epta, sigurno bi ga podsetio na impresionističku sliku. Harmonične boje s narandžastom nijansom izlazećeg sunca, s primesom tuge, i malim crnim mostom koji se nazire u pozadini.

I starica u tamnoj odeći. Ja!

Prizvuk melanholije.

Opet vičem:

„Neptune!“

Ostajem tu dugo, uživam u kratkotrajnom miru, ne znam koliko vremena, bar nekoliko minuta, dok se neki tip nije približio džogirajući. Pro-lazi pored mene sa slušalicama u ušima. Majica. Patike. Pojavio se na livadi kao anahronizam. Prvi je tog dana došao da pokvari sliku, ostali će uskoro uslediti. Upućujem mu samo kratko klimanje glavom, odvraća mi glavom i udaljava se praćen zvukom elektronskih cvrčaka iz njegovih slušalica. Vidim kako se okreće ka Moneovoj bisti, malom vodopadu, brani. Pretpostavljam da će se vratiti duž rukavca, vodeći računa da i on takođe izbegne blato na ivici puta.

Sedam na klupu. Čekam nastavak. Neumitan.

* * *

Još nema nijednog autobusa na parkingu kraj livade kad se policijski kombi naglo zaustavio kraj Kraljevog puta, između perionice i mog mlina. Na dva-deset koraka od potopljenog tela Žeroma Morvala.

Ustajem.

Oklevam da poslednji put pozovem Neptuna. Uzdišem. Uostalom, poznaje on put. De Šenvjerov mlin nalazi se odmah pored. Bacam poslednji pogled ka pandurima koji izlaze iz vozila i udaljavam se. Vraćam se u kuću. S vrha mlina, na četvrtom spratu, iza prozora, može se mnogo bolje videti šta se dešava u okolini.

I mnogo diskretnije.

2

Inspektor Lorans Serenak prvo je ogradio leš u prečniku nekoliko metara, vezavši široku narandžastu plastičnu traku za granje na drveću iznad potoka.

Po širini mesta zločina mogla se predvideti složena istraga. Serenak se teši mislju da ga intuicija nije prevarila kada je vernonska policijska stanica dobila poziv: poveo je čak trojicu kolega. Za prvo vreme, glavni zadatak prvog, pozornika Luvela, jeste da drži na odstojanju besposlene ljude koji počinju da se gomilaju kod rukavca. Što je prilično neverovatno. Policijsko vozilo prošlo je kroz potpuno pusto selo, a za svega nekoliko minuta kao da su se svi stanovnici uputili baš ka mestu ubistva. Jer jeste reč o ubistvu. Nije neophodno provesti tri godine na Policijskoj akademiji u Tuluzi da bi se izveo takav zaključak. Serenak opet gleda otvorenu ranu na srcu i rasep na vrhu glave zaronjene u vodu. Pozornik Mori, izgleda najprekaljeniji forenzičar u vernonskoj policijskoj stanici, zauzet je ispitivanjem tragova obuće na zemlji, odmah ispred leša, i brzim uzimanjem otisaka u gipsu. Upravo mu je Serenak naredio da obesmrti blatnjavu zemlju pre nego što uopšte priđe da ispita leš. Taj tip je već mrtav, nema mu spasa, neće sad uskrsnuti. Ne dolazi u obzir da se izgazi mesto zločina pre nego što se sve uslika i obeleži.

Inspektor Silvio Benavid pojavljuje se na mostu. Polako dolazi do daha. Nekoliko Živernjanaca mu oslobađa prolaz. Serenak mu je tražio da otrči do sela, odmah ispod, s fotografijom žrtve u rukama, kako bi prikupio prve informacije; a i da sazna identitet ubijenog. Inspektor Serenak nije dugo na

dužnosti u Vernonu, no brzo je shvatio da Silvio Benavid to dobro sluša naredbe, i revnosno; i lepo organizuje stvari; i minuciozno arhivira. Idealni asistent, u neku ruku. Benavid možda malo pati od nedostatka inicijative... mada, Serenaku intuicija govori da je pre reč o preteranoj stidljivosti nego o nedovoljnoj kompetentnosti. Ali posvećen tip! Pa sad, posvećen... Posvećen policijskim dužnostima. Jer, u stvarnosti, Benavid gotovo izvesno svog nadređenog inspektora Loransa Serenaka, koji je tek završio Policijsku akademiju u Tuluzi, smatra nekom vrstom bezličnog policajčića... Iako Serenak ne diže glavu već četiri meseca, otkako radi kao načelnik vernonske policijske stanice, i to bez zvanja inspektora, možemo li severno od Sene uzeti za ozbiljno pandura koji nema ni trideset godina, koji s propalicama, kao i s kolegama, razgovara istim južnjačkim akcentom i koji scene zločina posmatra s već izandalim cinizmom?

Ne mora da znači, pomisli Serenak. Ljudi su ovde pod velikim stresom... I to ne samo u policiji. Svuda! Još je gore tamo u Vernonu, velikom pariskom predgrađu koje varljivo zalazi u Normandiju. Poznaje njegove granice na mapi, granica sa Il de Fransom prolazi baš kroz Živerni, na nekoliko stotina metara odatle, s druge strane glavnog rečnog toka. Ali ovde se ljudi smatraju Normandanima, a ne Parižanima. I drže se toga. To je neka vrsta snobizma. Neki tip mu je ozbiljnim tonom rekao da je Ept granica, da je taj smešni potočić, nekada granica Francuske i anglonormanskog kraljevstva, tokom istorije dala više mrtvih nego Meza ili Rajna...

Budale!

„Inspektore...“

„Zovi me Lorans, majku mu... Već sam ti rekao...“

Silvio Benavid se usteže. Inspektor Serenak mu je to dobio pred pozornicima Luvelom i Morijem, petnaestoro dokonih posmatrača i lešom koji pliva u krvi.

Kao da je sad pravi trenutak za razgovore o tome kako da mu se obraća.

„Ovaj... da, ovaj, dobro, šefe. Mislim da treba da budemo oprezniji... Nije mi bilo teško da identifikujem osobu. Svi ga ovde znaju. Bitna faca, izgleda. Žerom Morval. Poznati očni hirurg, ordinacija mu se nalazi na Pridonovoj aveniji u Parizu, u XVI arondismanu. Živi u jednoj od najlepših kuća u selu, u Ulici Kloda Monea 71.“

„Živeo je...“, ispravi ga Serenak.

Silvio ćuti i trpi. Odaje utisak tipa koga bi regrutovali za Istočni front. Činovnika koga su premestili na sever Francuske... Istaknutog policajca u

Normandiji... Serenak se nasmejao na taj prizor. On, a ne njegov pomoćnik, treba da se duri.

„Okej, Silvio“, reče Serenak. „Bravo! Nema potrebe da se zasad mučimo. Kasnije ćemo uneti detalje u biografiju...“

Serenak pomera narandžastu traku.

„Ludo, jesi li završio s otiscima? Možemo li da pridemo bez nazuvica?“

Ludovik Mori potvrđuje. Policajac odlazi noseći u rukama gomilu otisaka u gipsu dok inspektor Serenak gazi u blato kraj potoka. Jednom rukom se hvata za najbližu jasenovu granu, a drugom pokazuje nepomično telo.

„Pridi, Silvio. Gledaj. Zar ti nije neobičan način na koji je ovaj zločin izvršen?“

Benavid prilazi. Luvel i Mori se takođe okreću, kao da prisustvuju prijemnom ispitu kod nadređenog.

„Momci, pogledajte ranu, tu, kroz sako. Očigledno je da je Morval ubijen oštrim sečivom. Nožem ili nečim sličnim. Pravo u srce. Osušena krv. I bez mišljenja patologa, možemo da napravimo pretpostavku da je to uzrok smrti. Osim što, ako se posvetimo tragovima u blatu, možemo da primećujemo da je telo bilo vučeno nekoliko metara do vode. Što bi se iko mučio? Što bi pomerali leš? Zatim, ubica je dohvatio kamen, ili neki drugi teški predmet istog oblika, i potrudio se da mu rascopa vrh glave i slepoočnice. I opet zašto, dođavola?“

Luvel gotovo stidljivo podiže ruku.

„Jer Morval možda još nije bio mrtav?“

„Pa sad“, reče Serenak pevljivim glasom. „S obzirom na veličinu rane na srcu, nešto baš i ne verujem u to... A i da je Morval još bio živ, zašto mu nisu zadali još jedan ubod nožem na licu mesta? Zašto bi ga vukli pa mu tek onda rascopali glavu?“

Silvio Benavid ćuti. Ludovik Mori posmatra mesto zločina. Jedan kamen se nalazi na obali, veličine velike fudbalske lopte, prekriven krvlju. Uzeo je s njega sve moguće uzorke. Pokušava da nađe odgovor:

„Zato što mu je kamen bio u blizini. Uzeo je oružje koje mu je bilo pri ruci...“

Serenakove oči zasijaše.

„Tu se ne slažem s tobom, Ludo. Pogledajte dobro scenu, momci. Ima nečeg još čudnijeg. Pogledajte potok, dvadeset metara niže. Šta vidite?“

Inspektor Benavid i dvojica istražitelja prate pogledom obalu, ne razumevajući šta Serenak hoće da kaže.

„Nema nijednog drugog kamena!“ pobedonosno reče Serenak. „Celom dužinom obale nema više ni jednog jedinog kamena. I ako pažljivije pogledamo, sigurno je i ovaj kamen takođe prenet. Nema suve zemlje na njemu, a trava ispod njega je sveža... Šta onda, kog đavola, radi ovde ovaj bogomdani kamen? Ubica ga je takođe doneo ovde, to upada u oči...“

Pozornik Luvel pokušava da potisne Živernjance ka desnoj obali rukavca, ispred mosta, ka selu. Serenaku, izgleda, ne smeta publika.

„Momci“, nastavlja inspektor, „da nastavim, suočeni smo sa sledećom pretpostavkom: Žerom Morval je uboden na putu i naneta mu je gotovo izvesno smrtonosna rana. Zatim ga ubica dovlači do reke. Šest metara dalje. Zatim, pošto je perfekcionista, ide da pronađe neki kamen u blizini, neki oko dvadeset kila, i vraća se da mu smrska glavu... I još nije gotovo... Pogledajte položaj tela u potoku: glava je skoro potpuno potopljena. Da li vam ovaj položaj izgleda prirodno?“

„Upravo ste to rekli, šefe“, odgovara Mori gotovo iznerviran. „Ubica je udario Morvala kamenom na obali reke. Zatim je žrtva skliznula u potok...“

„Kao slučajno“, ironično govori Serenak. „Jedan udarac u glavu i Morvalova glava tone u vodu... Ne, momci, spreman sam da se kladim s vama. Uzmite kamen i pretvorite Morvalov mozak u kašu tu na obali. Tek možda jednom u hiljadu puta će glava leša skliznuti u vodu, besprekorno zaronjena deset centimetara u dubinu... Gospodo, mislim da je rešenje mnogo jednostavnije. Ovde imamo posla, u nekom smislu, s trostrukim ubistvom nad istom osobom. Prvo te ubijem nožem. Onda ti smrskam glavu. I kao treće, udavam te...“

Usne mu se zgrčiše u grimasu.

„Imamo posla s odlučnim ubicom. Upornim. I veoma, veoma besnim na Žeroma Morvala.“

Lorans Serenak se okreće ka Silviju Benavidu smešeći se.

„To što ga je ubio tri puta verovatno nije zgodno za oftalmologa, no, na kraju, bolje to nego da po jednom ubije tri različite osobe, zar ne?“

Serenak namignu inspektoru Benavidu, kome je bivalo sve neprijatnije.

„Ne bih da posejemo paniku po selu“, nastavlja, „no ništa na ovom mestu zločina ne izgleda prepušteno slučaju. Ne znam zašto, ali skoro kao da je namešteno, kao neka slika. Kao da je svaki detalj tu s razlogom. Određeno je mesto, u Živerniju. Radnja takođe. Nož, kamen, utapanje...“

„Osveta?“, predlaže Benavid. „Neki ritual? Na to mislite?“

„Nemam pojma“, odgovara Serenak. „Videćemo tek... U ovom trenutku, ništa nema smisla, ali ono što je sigurno, za ubicu sve ima smisla...“

Luvel bezvoljno tera posmatrača na most. Silvio Benavid je i dalje ćutljiv, usredsređen na posao, kao da pokušava da pronađe neki red u bujici Serenakovih reči, nešto između istine i provokacije.

Odjednom se neka tamna prilika pojavljuje iz hrastove šume na poljani, podvlači se pod narandžastu traku i gazi po blatu na obali. Pozornik Mori bezuspešno pokušava da je zadrži.

Nemački ovčar!

Pas se, srećan, mazi o Serenakove pantalone.

„Gle“, reče inspektor, „naš prvi spontani svedok...“

Okreće se ka stanovnicima na mostu.

„Zna li neko ovog psa?“

„Da“, odgovara bez oklevanja neki prilično stari tip, obučen kao slikar, sa somotskim pantalonama i sakoom od tvida. „To je Neptun. Živi u selu. Svi ga ovde znaju. Trči za decom po selu. I turistima. On je deo pejzaža, da tako kažem..“

„Dođi, lepi“, reče mu Serenak čučnuvši. „Dakle, ti si nam prvi svedok? Reci mi, jesi li video ubicu? Da li ga poznaješ? Svratićeš do mene malo kasnije da daš izjavu. Imamo sad još nekog posla ovde.“

Inspektor kida granu s vrbe i baca je nekoliko metara u dalj. Neptun odgovara na igru. Udaljava se, vraća se. Silvio Benavid gleda s čuđenjem ponašanje svog nadređenog.

Konačno, Serenak ustaje. Dugo posmatra okolinu: perionicu od cigle i zemlje, odmah preko potoka; most nad njime i, odmah iza, čudnu građevinu nepravilnog oblika, s fahverkom, kojom dominira kula s četiri sprata, čije ugravirano ime možemo pročitati na zidu, *DE ŠENVJEROV MLIN*. Ništa ne treba zanemariti, podvlači kao opomenu sebi, moraće da obiđe sve potencijalne svedoke, iako je ubistvo verovatno počinjeno oko 6 sati ujutru.

„Mišele, oteraj publiku. Ludo, navuci mi plastične rukavice, hajde da pretresemo džepove našem oftalmologu pa makar i okvasili noge, da još ne pomeramo telo.“

Serenak skida patike, čarape, podiže pantalone do polovine listova, navlači rukavice koje mu daje pozornik Mori i bosonog silazi u potok. Levom rukom održava Morvalovo telo u ravnoteži dok mu drugom pretura po jakni. Vadi kožni novčanik, koji potom predaje Benavidu. Njegov zamenik ga otvara i proverava lične isprave.

Nema sumnje, to je zaista Žerom Morval.